

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**F. Cornelii Cvrtili Cæsarei Consiliarij et Historiographi
Ordinis Eremitarum S. Avgvstini S. Nicolavs Tolentinvs
alijque aliquot eiusdem Ordinis Beati**

Curtius, Cornelius

Antuerpiæ

S. Nicolai Tolentinatis. Vita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37243

I

S. NICOLAI TOLENTINATIS

Ex Ord. Erem. S. Augustini,

V I T A.

N Piceno, *Castro S. Angeli*, hic Angelus natus est. Quidni eum appellem hoc nomine, qui Angelis quàm hominibus propiorem vitam egerit? Et ànne aliam potuisset parentum precibus filius cælo extortus?

I.
Patria S.
Nicolai.

Compagnus & Amata, infigne par conjugum, in re neque arctâ admodum neque lautâ nimum, sacra socialis thalami fœdera bellè ac pudicè servaverant, convixerantque in multam ætatem sine hærede; quem tamen hæc (ut impotens ferè hujus sexûs cupido est) desiderabat, si qua mulier maximè. Precibus ergo & fletu ubere sterilitatis suæ querelas apud Numen instituunt, deinde cum cælo paciscuntur, si voto po-

2.
Parentes
steriles

A tian-

eum à
caelo ro-
gant, &
impe-
trant.

riantur, sobolem quam daret, red-
dituros se, cui deberent, bonâ fide,
& Deo æternum emancipaturos.
Annûere Divi. In somnis visus eis
adstare multâ luce circumfusus
Angelus, qui utrumque vigilare ju-
bet, penulam sumere, peregrinari in
Apuliam, & D. Nicolao Bariï vo-
tum nuncupare. Ibi spem prolis ac-
cepturos, auditurosque qualis &
quantus futurus sit ille tam serus
partus. Excitati tam grato oraculo
& ille & ista, simulque gaudiorum
quasi imbre quodam perfusi, primo
mane iter jungere, & parili gradu
Barium contendere. Simul eò per-
venere, primò omnium, D. Nico-
lai tumultum salutare; tum eunt, vo-
taque sua & munera offerunt. In
genua provoluti, dum effusis uber-
tim lacrymis Præsulem sibi conci-
liare impensè nituntur, leniter (et
difficili itinere lassè erant) in som-
num blandum uterque solvuntur.
& ecce vident in quiete D. Nico-
laum Pontificiâ majestate veneran-
dum ad se accedere, hilarique & se-
renâ fronte compellare; Bono ani-

mo

S. NICOLAI TOLENT. 3

mo ut sint, ratas apud Deum esse il-
lorum preces, nasciturum ex eis fi-
lium cælo auctorandum, qui san-
ctitatis magnis per orbem prodi-
giis aliquando illustris cælitum tan-
dem numerum aucturus sit: cura-
rent proinde puerulum ad omnem
pietatem sedulò informare. Jucun-
dissimo eo spectaculo mirificè ex-
hilarati, Pontificem tam propitium
religiosè venerantur, lætiq̃ue do-
mum suam repetunt. Amata paul-
lò post gravem uterum portare vi-
sa, nono deinde mense, quem tot
votis ambiverat, filium enixa est,
tinctumq̃ue salutaribus undis à Pa-
trono NICOLAVM dixit.

Diceres Nicolao Episcopo ge-
minum esse, ita jam inde ab infan-
tiâ ejus omnia vestigia cœpit infi-
stere. Ille feriis IV. & VI. lac nutri-
cis tantum semel idq̃ue noctu bi-
bit, quam jejunii consuetudinem
deinde per omnem vitam sacrosan-
ctam habuit: at hic noster à puero
septenni solenne habuit, cum illis
secundâ quoque feriâ nihil præter
cibarium panem & fontanam in vi-

A 2 etum

3.
D. NI-
COLAI
pueritia.

III
36 c

ctum admittere. Videres jam tum, contrà quàm ea ætas amat, averfari eum ludicra omnia, feriis studiis fe totum addicere, & in cælum animo collimare. Summa ei voluptas erat ad ædem facram itare, & divinis ibi officiis assistere; ad qua invitabatur etiam divinitus ostento nobili & in paucis memorando

Fortè sacerdoti facienti adstabat cum parentibus puerulus, & castissimas ad Deum preces fundebat &, ecce, dum in altum tollitur sancta adoranda hostia, videt NICOLAUS non jam panis nubem, qualis à nobis videri solet, sed augustæ speciei, & radiis solaribus vestitum puerum IESUM, blando sibi ore aridentem, & auribus leniter insurrantem fidei quædam arcanæ mysteria. Hoc fuit prodigiorum divinorum præmium: quæ deinceps plurima contemplari sæpè habuit, ut talibus deliciis nunquam non circumflueret.

5.
Vidit Clericum & Canonicum.

Natu adultior ingenium bonis artibus excoluit, adeoque pietatis doctrinam optimo connubio sociavit.

S. NICOLAI TOLENT. 5

ciavit. In Collegium Canoniorum
S. Salvatoris cooptatus, & opulen-
to fatis sacerdotio initiatus, ad ma-
gnas opes & honores gradum sibi
struere poterat, nisi jam didicisset
in Christi scholâ omnia terræ de-
spicere, & unum cælum ambire.
Itaque è mundo egredi omninò
statuit, & monasterii se septis in-
cludere.

Pèrmoverunt eum maximè illa
D. Joannis Apostoli verba : *Nolite
diligere mundum, neque ea in mun-
do sunt*; quibus divini verbi præco
non indisertus, cœnobii quod in
castro S. Angeli Eremitæ Augusti-
niani habebant, Præfectus, omnes
ad mundi contemptum facundo
cumprimis ore adhortabatur. N
COLAVS enim, quasi sibi id uni di-
ceretur, statim à concione adit Ec-
clesiasten, & in sacram ejus fami-
liam adscribi verbis infimis rogat.
Et quia non tantùm non remoram,
quam alii hodie solent, parentes
posuère, ut etiam filio sibi que plau-
derent, nigrum sumens cucillum
pro pileo, inter discipulos Magni

6.

Augusti-
nianum
habitum
induit.

A 3

Av

AVGVSTINI adlectus est. Ibi, quàm mundum mundi que omnia odisset, facile probavit.

7.
Ejus mira
abstinen-
tia.

Inter primas curas habuit rebellem spiritui carnem subigere, & luctantem quibusdam veluti lupatis vitæ austeritate validè frenare. Tribus diebus, quos jejunio puer sacrauerat, etiam illum adjunxit quem VIRGINI-MATRI dicamus, quibus sitim undâ, solo modici panis crustulo famem irritabat potius, quàm extinguebat. Aliis, herbas oleraq; adhibuit, sed incondita omnia, & ut erant à matre nata, in aquâ virgine cocta. A vino & carne abstinuit, veluti à duabus castimonix virginalis capitalibus pestibus: nisi quòd illo aquam aliquando temperaret. Pisces non gustavit unquam. Ovis, lacticiniis, oleo nunquã quoad vixit, usus est. Porro tam duriter corpus habitum abjecit ad quietem longè durius. Cubile, ut plurimum terra, cervical non nisi rude saxum erat: cui invigilasse potius quàm indormisse tam multis jejuniis exhaustum corpuscu-

pusculum crede. Indumentum ex panno vilissimo, & subdititium alterum cilicium fetis horridum.

8. Et corporis afflictio.

Cingulum ex annulis crassis, ferreis; quo lumbos nudos pressim catenabat. Ad has corporis afflictiones adjecit flagrum asperum, quo pœnas quotidie à scapulis suis exposcebat. Cujus loco non raro ferreâ catenâ ita carnem concidit, ut vix artus hærerent, cum formâ viribus omnibus defluentibus.

Inter hæc generosa corporis exercitamina, non desit tamen studiis sacris incumbere, semper nudis in terram flexis genibus, irreflexis oculis in Crucifixum. Cumque delassatum longâ geniculatione corpus diutiùs sustentare non posset, cubito utroque nudo aliis duobus faxis, quæ in usum hunc asservabat, innitebatur. Præter Canonicum, sanctæ quoque Crucis (quæ in deliciis illi erat) officium quotidie recitabat. Orandi nullum finem faciebat. Perstabat in æde sacrâ à Matutinis precibus ad Vespertinas; ab his ad ultimas usque. In commen-

9. Orandi studium.

A 4 tandâ

36 c

IO.
Linguae
continentia.

II.
Animi
demissio.

tandâ Christi passione totas noctes
pius vigil transcripsit. Ad otiosa
colloquia mutus adfuit. at verò si
quando de cælesti gloriâ, Dei pro-
ximiq̃ue amore, misericordiæ ope-
ribus, mundi contemptu sermo in-
cidisset, tunc non loqui NICO-
LAVM, sed Æt nam quandam flam-
mas eructare diceres, suo statim
æstu absumendam. Ingenium, quod
illi præstantissimum Divi dederant,
ipse deinde insigniter excoluerat,
pro concione ad populum maximè
exercuit, dixitq̃ue graviter in om-
nia scelera; à quibus gemitu & la-
crymis, sed vitæ inprimis exemplo,
ad virtutem plurimos revocavit.
Pauperibus piè benignus, ægris im-
pendiò obsequiosus, omnia omni-
bus erat. Immò nihil omnibus: nam
infra omnes se abjicere solitus, in-
volabat in omnia vilissima ministe-
ria, ut mediastinis ipsis operam
suam locaret, ligna foco struendo,
abluendis lancibus aquam com-
portaret. Nemo libentius stipem
ostiatim rogavit; sed neque quis-
quam rogatoribus dedit liberalius.

Por-

Porro in manticam ejus conjiciebant omnes aliquid, de suo quantumvis paupere penu: ut in lucro etiam multi deputarent, viro tam sancto quiddam impertire potuisse.

At verò non se deseruit hinc generis humani juratus hostis: sed ingeniosam sutelam texuit, quã rem omnem statim & facile conficeret, atque minùs cautum hunc tironem ab incepto tam sancto dimoveret.

Subornat quendam ejus cognatum, monasterii opulenti, quod propè ab urbe Firmanã tutelam habet *sanctam MARIAM*, cognomento *Iacobi*, Præsidem: qui pro adfectu sanguinis condolere adolescenti, pro eminentiã religionis consulere etiam auderet, utrumque cum auctoritate. Ut ergo sub oculos ejus venit NICOLAVS; Quid hoc? ait. Ten' an umbram tuam teneo, ô sanguis meus, jam totus ex sanguis? Qui tibi venit in mentem, amabo te, vitam inter ista hominum mendicabula eligere, & inediã insomniisque corpusculum tenellum ante tempus occidere? Mitiùs in ata-

A 5 rem

Y2.
Diabolus
ei per co-
gnatum
religio-
sum vi-
rum infi-
diatur.

tem istam floridam consule, quam potius ad nos transfer, ubi ad vitam lautam, religiosam tamen, abundè omnia suppetunt, ut non debeas precariò ex emendicatâ stipe vivere, id est, diu mori. Quid ad hæc NICOLAVS? nullum omnino verbum. Sed, quia verebatur ab infernali incude venire hoc fulgetrum, extemplò in templum se confert, & cruci affusus, cælo se commendat: è quo videt illicò cælestes plenis agminibus Genios delabi, qui in geminos divisi choros, musicis modulis turbatum illi animum serenerent, suaviter & distinctim in hæc verba melos planè angelicum pangentes. *Tolentini, Tolentini, Tolentini erit finis tuus. In eâ vocatione, quâ vocatus es, permanceas: in eâ namque erit salus tua.* Attulit ea symphonia NICOLAO cum solatio inusitatum gaudium, scrupulisque omnibus absolvit: qui illicò suum illum malè conciliatum consiliarium deseruit, rediitque alacris ad pauperem suam cellam, & veterem austerioris vitæ rigorem.

13.
Cælesti
viso ani-
matur.

Postil-

Postillâ in alium aliumque locum Superiorum mandato ablegatus, tandem sacerdos ab Antistite Auximano inauguratur. Mactus tantâ dignitate, vix credi potest, quanto opere piorum Manibus, quos ignes piaculares cruciarent, suffragari studuerit. Certè pretium operæ non exiguum fecisse, illæ ipsæ animæ testes palàm gratulatæ sunt.

14.
Sacerdotio initiat.

Degebat non procul à Pisauro in Eremo, quam *Vallimamentem* vulgò dicunt: ubi nocte præcedente Dominicam illam, quâ juxta morem in cœnobia receptum, hebdomadarii sacerdotii munus inchoare jubebatur, audivit ejulatum cujusdâ, miserandum exclamantis; NICOLAE frater respice in me. NICOLAO autem aures arrigenti, & erigenti oculos; demùm, quis, quid se vellet, roganti, reddidit ille. *Ego sum anima Fratris Peregrini Auximensis, quem in vivis probè novisti, cruciorq; in hâc flammâ. Purgatoriis enim pœnis misericorditer à Deo deputatus, qui aternas merueram, tuis sanè*

15.
Piacularibus flammis addictæ animæ eû sibi apud Deum patronum expetunt.

precibus ac Missæ sacrificio liberari poterò, si tu hoc charitatis officium præstare volueris. Cui NICOLAUS: Adjuvet te Salvator meus, cujus sanguine redemptus es. Ego enim qui ad summum sacrificium solemniter faciendum hoc præsertim Dominico die, cujus officium mutare non licet, deputatus sum, Missam pro defunctis celebrare non possum. Tum ille; Veni, inquit, venerande Pater, & vide; num te deceat precibus tantæ tamq̃ miseræ multitudinis à quâ missus sum, assensum negare, meq̃ miserum tam inhumaniter repellere. Et jam ad alteram eremi partem manu eum ducens, jubet in subjectam vallem despicere, atque fumantes ignium purgantium fornaces oculis suis arbitrari. Vidit porrò NICOLAUS confusam illic omnis ætatis & ordinis innumeram multitudinē supplices manus tendere, & patrocinium ejus apud Deum piis lacrymis implorare. Somno tam molesto solutus vir Dei, reliquum noctis quod superabat, expiandis Manibus inter preces gemitusque transcripsit: die verò luce-

lucescente ad Priorem adiit, eique de visis quidem ignibus nihil, (ne gloriolæ vanæ fumus aliquis inde surgeret) sed animarum in purgatorio luentium vota insinuat, rogatque demisso animo, ut sibi liceat hebdomadam illam pro defunctis facere. Cœnobiarcha quâ

16.

Earum multò maximam partem à suppliciis absolvit.

erat erga mortuos pietate, non gravatè annuit, & qui sacerdotem eâ septimanâ ageret, succedaneum alterum nominavit. NICOLAVS ergo ad aram pro illis, quos piaculares flammæ habebant, quot diebus operatus est; quot noctibus preces fudit cum lacrymarum tam denso imbri, ut totum pænè suppliciorum purgantium ignem extinxerit. Certè Fratris Peregrini anima, omnium aliarum, quæ ex inferno carcere ad cælum ascenderant, legatione functa, ad NICOLAVM rediit, suoque & sociarum nomine gratias ei maximas dixit pro patrocinio.

Sed plusculum ei laborandum fuit, ut consobrinum suum *Gentilem* ab æternis suppliciis expediret. Is in *Monte-Apponi* (oppidi nomen

17.

Ab inferni poenis consobrinum suum eripit.

A 7

est)

est) improvisò à nescio quo nebulone obtruncatus, importunam mortem oppetiverat. Tristi eo nuntio perculsus NICOLAUS, (eum in paucis charum habuerat) manare lacrymis, & passis ad cælum manibus exclamare, Heu, heu, miserande *Gentilis*, qui inopinato leto oppressus, non potuisti ad cælum viam tibi sternere, adeoque proruisisti in barathrum, unde cæli decretum vetat exire quenquam. Hâc curâ anxius pergit Deum in vota sua vocare ferventiùs, in vigiliis pernoctare, diurnare in precibus, carnem affligere, cælum fortissimè viribus omnibus pulsare, flagitare denique, scire percupidus; Damnatúsne ad æternorum tormentorum immania ergastula descenderit, an verò salutis portum tenuerit? Neque orandi finem antè fecit, quàm cælo ad aures ejus vox allapsa diceret; *Gentilem* trucidatum, æternis quidem ignibus addictum fuisse, sed ereptum precibus lamentisque ejus, quibus Judex coactus sit mutare latam (non tamen definitivè,
ut

ut loquuntur) sententiam. Deinde nocte concubiâ, cum ad fovendum ignem, qui perpetuus lucet ante Eucharisticum ferculum, surgit, afflat aures ejus blanda & clara. ejuscemodi vox: O Pater NICOLAE, Servatori meo IESU gratias immortales ago, qui me tuis precibus victus, è flammis æternis liberavit. NICOLAUS verò non ignorans verusitias laqueosque inferni, & vultum habitumque boni mentiri frequenter malum Angelum; Abi, inquit, callide veterator cum istisce fraudibus tuis: *Gentilis* meus obiit; estque in manu justis & misericordis Dei, illum aut punire aut beare æternum. Tum anima; Nullus ad dubita: ego sum *Gentilis* consobrinus tuus, quem inferni ignibus addictum tuis precibus absolvisti. Perge porrò, quam cœpisti, vitæ sanctioris rigidam semitam decurrere: adeò potentes sunt preces tuæ, ut nihil eis cælum negare possit.

Ut jam non magnoperè mirandum sit, si NICOLAUS, qui non piacula-

B II
36 c

culares modò flammâs extinxit, sed damnatas etiam ex Orci faucibus animas eripuit, inferni custodem Cerberum in se provocaverit: qui rabie plusquam caninâ impotenter fremens, omnia stygis monstra excivit, armavitq; contra hunc Herculem. Tolentini explicata acies (illuc NICOLAVS migraverat, hæsitque quoad vixit annis omnino triginta) & ad oppugnationem paratâ machinæ. Pugna præludium auditum in recto oratorii, ubi vir sanctus preces Numini faciebat. Horrificus subitò strepitus, crepitus, sonitus, tonitrus; ut susque deque ferri omnia, totum à fundo monasterium ruere videretur. Subinde canis infernalis cum suis latrare horrendum, mox leonum rugitum terribilem edere, lupinum ululare, denique belluarum omnium omnigenas simul voces fingere, quibus si terrere non possent, saltem obturbarent orantem, atq; confunderent. NICOLAVS perstare in precibus immobilis, nõ percellendus, etiam si fractus orbis illabatur.

Non

18.
Orcus ei
illudit.

Non tamen abire hostis ita inglorius; sed vim admovere proprius. In ipsum oratorium involat malus Orci pullus, exuvias terribilissimæ avis vestitus, furvisque alis excitat horribilem ventum, quo sancti Viri lucernam evertit, confringitque. Lucem scilicet odit tenebrius. Hic NICOLAUS suppetias vocare & rogare fratrem, qui in viciniâ jacebat, quò cum nocte noctuam illam pelleret, luminis aliquam usuram. Sed nequidquam circumcursat frater: omnem toto monasterio flammam lucifuga iste extinxerat. Humi ergo se abjicit NICOLAUS, & supplex invocatur eum, qui *habitat lucem inaccessibilem*. Momentum preces habuere. nam illicò vidit divinâ vi restauratam & lucernam & lucem. Quare hic gaudio tantum non exultare; ille verò dirumpi invidiâ & odio, totusque ardere in vindictam. Novum ergo stratagema adornat. Armatus Orci satelles crasso & duro baculo, magno impetu irruit in hominem, ejusque latera & tergum dedit.

19.

Lucernam dæmon ei confringit: quam divinitus redintegratur.

20.

Vapulas à dæmonibus.

dedolat usque eò atrociter, dum lignum medium dissiliret. Ut ne crederes aërem verberasse, sparsæ passim in contuso corpore vulnorum vibices loquebantur. Porrò baculi hujus frustra inter alias reliquias hodieque Tolentini spectantur.

Videbatur hâc vindictâ iram satiâsse, & explevisse animum, si modò precibus assiduis tandem superfedere aliquando NICOLAUS voluisset. Cùm ergo nocte intempestâ videret iterum in genua eum procumbere ante Venerabilem Angelorum Panem; ille in novas iras excandescere, & vim facere in lampadem, quæ perpetuo illic igni lucet, fractisq; catenis solo allidere, oleumque, quantum erat, in vestem NICOLAI effundere. Hic Vir sanctus: O optime IESU, tantùmne licere inferno? Tene pati, ut malus iste in bonorum Angelorum epulum sacrum ita impudenter insulret? Accipit ergo in manus vitri fragmenta, tenerque lampadem integram, & pleno igni animatam.

Non

21.
Lampas
fracta ab
infernali
hoste ite-
rum divi-
nitatis re-
paratur.

Non multum temporis interces-
 fit, cum alios ludos edidit Stygius
 ille paratragœdiator: ita nullas aut
 breves ferias dabat homini sancto.
 Fortè tunicam suam oppidò lace-
 ram interpolabat NICOLAUS: cum
 pannos illi furtim subducit impro-
 bus histrio. Jam in quæstione eos
 diu habuerat pius sarcinator neque
 reperiēbat; & Quis me, ait, ô Di-
 vi, tam insigni ludibrio habet? Ille,
 nisi fallor, meus hic ludificator est,
 indignus à me nominari. Con-
 tumeliam hanc non potens conco-
 quere superbus Genius, subitò pro-
 filit ex ultimo angulo, & Thra-
 sonicè se infert, *Ita est, ait, ego ipse
 id feci, ego ipse.* Sciscitanti NICO-
 LAO, Quis ergo esset? respondit ar-
 roganter: *Ego. Belial sum, qui per dius
 pernoscq; lateri tuo adhæreo, nec infesta-
 re desistam usque dum impatiens ad
 laqueum curras. In rosâ & plumâ
 molli huc usque te collocavi, prout de-
 inceps accepturus sum. Senties, quid fi-
 ducia opisq; tibi esse queat in frigidis
 istis tuis jejuniis & anilibus precibus.*
 NICOLAUS impavidus, *Tuas mina-
 cias*

22.

Ludos vi-
 rum san-
 ctum dia-
 bolus fa-
 cit.

cias, inquit, non flocci facio. Quod mihi intriveris, tibi id omne exedendum erit. Totum Acheronta, per me licet, evoca. Dominus mihi adjutor: & ego despiciam inimicos meos, si consistant adversus me castra, exurgat adversum me praelium, non timebit cor meum.

23.
Iterum
cæditur
ab Orco
crudeliffimè.

Non erant minæ omnino evanidæ, quas Erebi tyrannus intentaverat. A templo, cujus fores occlusas repererat, concedebat, quò sæpius assueverat, in triclinium NICOLAUS, ut ad Crucifixi imaginem, quæ in eo erat, genuflexus, precibus vacaret intereâ, dum ad preces Matutinas æris campani signo vocaretur. Ibi, veluti ex insidiis prorumpere cacodæmon, & ingredientem præ foribus vi magnâ invadere, larvarum stygiarum totæ simul legiones irruere, sternere, cædere denique ad internecionem. Pro mortuo deponi potuisset: dolóri enim corpus exanime succubuerat. Sed paullò pòst sibi aliquantulum redditus, in nomine IESU Crucifixi se in pedes erigit, iturítque quò antè destinârat. Ecce inferni canes rabidi

bidi proflire in pugnam iterum, iterum solo affligere innocentem, multare per omnia membra crudeli fustuario, plagis immaniter concidere, & tantum non lacerare atque in frustra discerpere. Tumultu isto nimium quantum horrendo exciti fratres auxilio confestim advolant: vident tragicum spectaculum, humi prostratum virum sanctum, multo vulnere saucium, altero pede debilitatum, animam ægrè trahere. Sustollunt in humeros, & in cellam suam deponunt. At ille iterum viribus à Christo suppeditatis, resurgit in pedes innixus baculo, quo eum Stygii carnifices deartuaverant, (qui exinde illi pro scipione servivit) rediitque ad pristinum orandi exercitium.

Poterat in claudum procaci jam risu Dæmon illudere; sed ille maluisset videre & ridere totum hominem eversum. Sciebat animi non pedum viribus ab eo vim inferis inferri. Quare nunquam desit, assiduis eum terriculamentis laceffere: monstra horrida, fœdissimorum spe-

spectrorum imagines objicere; flagris plagisque crudeliter in eum bacchari, omnibus denique modis pessimè habere, ut aliquando à spe salutis dejectum in omne periculum propelleret. Sed ille sic eos triumphavit in vivis, ut etiamnum vel solum mortui nomen audire horreant.

24.
Non tamen idè
in seipsū
exvire
definit.

NICOLAUS ergo tot inferni molestiis laceffitus, tot fustibus delumbatus, tot plagis sauciatus, alterum denique pedem claudus, non definit tamen in se desævire. Ita carnem flagris ferreis afflicta vit, attrivit jejuniis, assiduis precibus & vigiliis maciavit; ut non hominem, sed hominis vivum funus diceret. Certè præter pellem & ossa vix quidquam hominis in eo videbatur; ut meritò prodigii loco ponerent omnes tam duram ejus simul & vitalem vitam. Enimverò vires illi cælum suppeditabat, quando bibenti fontanam iterum atque iterum in vinum vertit, debiliori stomacho generosum fomentum.

Illud

Illud verò in paucis memorandum, quod hodieque omnis orbis miratur. Desluētibus quotidie corporis viribus à tam rigido vitæ instituto, in morbi ultima pericula inciderat; ut jam ad exeundum sibi viam querere anima videretur. Medicinam unam unicam Medici pronunciant carnis esum, quæ vires repararet. Id NICOLA O persuadere conantur; sed nequidquam: ultimam denique repulsam Fratres & amici passi sunt. Tum ille: *Qui libet vobis ad morbi molestiam mihi accersere graviolem alteram, vestro isto parum sano concilio? Mihi credite, carnis frena premenda potius quam laxanda sunt. Forteam vos creditis vincas Deo manus, ut non possit mihi sanitatem sine vestrâ arte reddere?* Simul hæc elocutus, amicorum unus aliquis clam illum excurrit citato veredo ad Provinciæ Præfectum (Montechii erat) impetratque scriptum mandatum, quo NICOLAUS carne vesci jubebatur. Ingredientem in valetudinarium æger præfagus affatur, & *Anne adfers*, inquit, *obedientia*
pre-

25.

Æger induci non potest, ut carne vescatur.

praeceptum, quo cogar id nunc admitte-
re, à quo me semper abstinui, & porro
abstinere impensè conitor? Praclarum
na & heroicum facinus incepisti. Edi-
ctum ergo ex chartâ NICOLAO re-
citatur. Ille anceps animi, quasi in-
ter sacrum & saxum, quid agat, non
invenit. Interim perdices assæ duæ
inferuntur, & infirmo apponuntur.

26.
Perdices
assæ sibi
obtrusas
in vitam
redire &
evolare
jubet.

Tandem NICOLAVS post longam
taciti animi tergiversationem ob-
latum à Medico de disceptâ perdi-
ce frustillum sumens, *Ecce, ait, habe-
tis imperio obsequentem.* Deinde ere-
ctis ad cælum oculis, & crucis si-
gno in perdices manu ducto, *Vos,*
ait, nunc avolate, quò lubet. Et ecce
quam nulli Ovidii dederunt, pro-
digiosam metamorphosin: mo-
mento plumescunt aves assæ, in vi-
tam se erigunt, & per fenestram se-
dant in liberum aërem. Stare atto-
niti omnes, & vox faucibus hæere
ad exemplum non auditum antea,
nec postea usitatum: ut vix ossibus
suis hærens & jam animam agens
homuncio, non tantum enectis &
coctis, sed in frustra etiam divisis
ani-

animantibus vitam redderet. Cui deinde accedit pro auctario: quòd abhinc solus panis cibarius panacea illi fuerit, quo sine aliâ Medicorum ope Christus illi vires pristinas & sanitatem restituit.

Credo, ut esset, qui miseris & famelicis succurreret: quibus NICOLAVS tam obsequiosus servivit, ut non modò de suo dimenso illis impartiretur, sed ipse quoque pro illis stipem colligeret, & fieret mendicorum mendicabulum. Cùm nihil suppeteret, veniebat in prædam pauperum monasterii annonæ. Id videns non æquis oculis penoris procurator, insimulavit apud Cœnobiarcham NICOLAI prodigalitatem. Ille ergo vigilanti oculo & ex insidiis observare hominem: quem cùm fortè videret panibus plenum mantile deferre ad monasterii januam, subito mandato revocare, & rogare, quid istic absconditum gestaret. Ille modestissimis verbis, Rosas, inquit, fero, Pater Reverende; (erat mensis Decem-
ber) & mantili explicato ostendit ei

B ver-

27.
Deprehē-
sus panes
mendicis
ferre, eos
in rosas
vertit.

B II
36 c

vernantes, & alium quàm nostrum odorem spirantes rosas. Prior obstupidus, Vade, ait, Domini minister sancte, da & dilapida in pauperes, quantum tibi & illis libet: vidi enim in tuâ Dei manum.

28.
Miseris
quibusque
succurre-
re gelit.

Itaque cum liberius jam charitatis opera in miseros exerceret omnium asylon erat NICOLAVS. Nullum erat miseræ genus, cui illi non suo remedio continuo succurreret. Peregrinos hospitio, solatio, mæstos, captivos alloquio, ægro consilio, omnes operâ suâ adjuvabat. Sed & jus quoddam in omnibus morbos à cælo acceperat; quo crucis solo signo aut tactu pellebat. Et quod his potius est, ægris quoque animis medicinam faciebat.

Sed morborum in aliis triumphantem hunc gloriosum, magna domi febris minimo minus oppressit, adjuta in primis auxiliari copia annorum, quos multos NICOLAVS numerabat. His accessit demum versipellis; qui quem suis strenuere non potuit, nunc propriis armis oppugnatum ivit. Vah! ait, quæ

tem

*Aegrotanti
demon
molestus
est:*

remet jejuniis assiduis, & indefessis precibus in hanc calamitatem ante diem præcipitasti. Quanto potius servasses modum & auream mediocritatem cum aliis Fratribus, qui nunc membris adhuc & valetudine integris religiosa exercitia alacres obeunt? tu verò, qui morbum tibi ultrò accersivisti, lecto jaces affixus, elanguidus, & ad omnia Dei obsequia inutilis. Pulsabat hic aries tam validè militis nostri generosum animum, ut stationem suam deserere & deditioem facere velle omnino videretur. Verùm in tempore adfuit SALVS INFIRMORVM Deipara, inter DD. Augustinum & Monicam media, ægrumque his verbis affatur: Quid te mœrore adfigis, ô cælo dilecte senex? An quia arma ponere, & arenam exire cogis? at tua jam ætas vacationem à militiâ postulat. Non salit amplius, qui solebat, vegetus tibi invenis sanguis, ut in aciem prodire ultra debeas. Omnia tempus habent. Neque relinquis campum inglorius. Arma satis diu & generosè

*sed ani-
mum illi
facit Dei-
para,*

R II
36 c

tractasti, & pugnasti fortiter. Satis pro te vulnera loquuntur, quæ accepisti. Missionem dare tibi cogitat summus Imperator, & per portam triumphalem admittere ad palmam & coronam. Interea tamen, ut ne simul animo & corpore deleas, ecce medicinam. Mitte ad vicinam feminam, religiosam illam & eleemosynariam, qui roget eam nomine IESU Filii mei panem recentem (hodie pinsuit) quem intinctum in fontanam sume, & è lecto surge. Dictum, factum. Panem sumit & vires pristinas: quas & aliis deinde cum eodem oppidò multis agris dedit. Subinde prodigiis à celo maximis sanctitas ejus illustrata est. Cum enim noctis solidam partem aliquando inter preces transigisset, prehensus a dulci somno, vidit per quietem astrum quoddam ingens ac luminosum ex *castris S. Angeli* procedere, & præcedere sese ad illam usque aram, ad quam facere, & preces dicere solitabat, ibique radium suum figere: postea Tolentinum accurrere ex variis lon-

& morbo
medicinā
ostendit.

30.
Stella eū
ad locum
ubi ru-
mulus
erat, præ-
cedit.

longeque distitis regionibus densam peregrinorum multitudinem hoc lumine quasi evocatos. Cumque visum hoc per alias aliasque noctes simile semper recurreret, veritus lemorum aliquod esse nugamentum, pio cuidam & prudenti Fratri id familiariter aperuit: qui fatidico spiritu; Hic, ait, splendor sanctitatis tuæ & tumuli index est, quo post fata requiesces. illuc porro miraculis tuis exciti convolabunt undequaque homines invisit alias, meritis tuis in sanitatem, pro qua supplicabunt, restituendi. NICOLAUS ad tam inexpectatum præfagium attonitus, ut erat animo demisso; Apage, inquit, non rectè mi Frater divinasti: ego Domini mei IESU Christi inutilis servus sum, quare aliud à cælo & verum interpretamentum expectabo. Neque multum temporis abiit, cum ingressus templum videt antambulonem illum radium ad aram præire: quem ubi deinde vidit quotquot diebus, facile intellexit non aliam esse stellam, atque in somno

A 3

vide-

viderat. Cupidus ergo veritatem
intueri propius repetit ædem sa-
cræ, videtque iteratò anteire cæ-
lestem ignem. Vertit se inde, & ad
templi propylæum prodeambulat,
sed absque lumine: redit ad aram,
& ecce iterum radium cæli præ-
vium. Cùm ergo multis antè annis,
quàm vitâ defungeretur, id conti-
nuò observasset, extremum de-
cumbens rogavit Fratres suos, ut
mortuum id loci conderent. Eius
gloria miraculi deinceps perpetua
fuit. nam quo obiit die, lux ista visi
quotannis illic splendere, & accu-
rentium peregrinorum oculos præ-
stinguere.

31.
Christum
spectabi-
lem; An-
gelos fa-
miliares
habet.

Enimverò aliis multò maximis
ad eandem aram inter precandum
solatiis perfusus est: quando Ange-
los familiares habuit, quos auribus
suis delicias facere crebrò audit, &
modulis accinere supra omnem
musicam nostram suavissimis; ipse
Servator non semel adspectabilis
eum recreavit; mundi denique Re-
gina, Cælitum denso agmine comi-
tata cinxit, & rotum gaudiis cæle-
stibus

stibus inundavit. Ut jam non mirer
ad tam grata oculorum spectacula
crebro impotenter exclamasse,
Cupio dissolvi & esse cum Christo.

Et tandem sensit vitæ metam ul-
timam propè abesse, quam sex antè
quàm abiret mensibus signavit.
Qui ergo diu pridem non sine ful-
cri subsidio ambulare potuerat, de-
bilitatus scilicet multo dæmonum
fustuario, laboribus deinde, vigi-
liisq̄ue & inediâ, atque aliis, quibus
in seipsum desæviera, corporis tor-
mentis fractus, variis deinde lan-
guoribus peresus, nunc denique le-
cto omnino adfixus in dies cœpit
deficere, & ad vitæ mortisque con-
finium lentè properare. Sed nullæ
tot mensium noctes, quæ solent
ægris esse difficillimæ, poterant illi
graves videri, quas cælestes cho-
raulæ perpetuo modulamine tem-
perabant. Interdiu autem frequen-
tes ad eum ægri invisere, & apud
semimortuum NICOLAVM sanita-
tem quærere, & verò invenire. Sed
ultimum vitæ ejus octiduum in-
gentibus prodigiis celebre fuit.

B 4 Tum.

32.

Sex ante
obitum
mensibus
cælesti
musicâ
recreatur.

B II
30 c

Tum enim ad immortalium gaudiorum triumphum aspiravit eò ardentius, quò propius ærumnarum humanarum finem sibi imminere intellexit. Pietatis ergo lacrimis totus innatare, & fletu gemituque continuo velut ariete quodam cælum pulsare: fervidâ tandem prece rogare Deum, Deiparam & Augustinum, præsentarium in hoc agone suo auxilium. Neque diu se rogati Numen voluit. Postridie ergo conspicuum cum Matre-Virgine, & Legislatore suo Christum habuit, accepitque tanto opere desiderata animi solamina. Sed pergit NICOLAUS, avetque, quamquam jam non incertus esset, diem sibi fatalem, ex illis audire. Tum cæli Regina: Tertius à natali meo tibi ultimus dies erit, quo ab hominibus ad nos demigrabis; quare Eucharistico te pane muni ad hoc iter. Instare amplius NICOLAUS, atque aspectum eorum in ultimo certamine, adeoque ab inferni molestiis liberum animæ exitum ambire. Tamen enim iste nullus eos timeret, quos
tam

33.
Christus
cum Ma-
tre suâ &
D. Augu-
stino ad
ægnum
NICOLAUS
LAVM
invisunt.

34.
Obitus sui
diem cer-
tum co-
gnoscat.

ram gloriosè olim & crebrò trium-
phasset, allatrari tamen ab impor-
tunis Erebi canibus non admodum
amabat. Sed responso tam diu fru-
stratus est, dum flagitare non desi-
nentem quinto demum die vox an-
gelica istiuscemodi afflavit : *Exau-*
ditæ est oratio tua.

35.
Rogat à
molestiis
infernì in
obitu li-
berari. &
auditur.

Oraculo isto jam erectior vocat
cum Fratribus Cœnobiarcham, &
piaculorum veniã ab omnibus po-
stulatã, rogat sacrum sibi epulum
ministrari, ad commune iter neces-
sarium viaticum. Subinde amplexa-
tus Crucifixi argenteam effigiem
(ex civium collatitiã stipe à NICO-
LAO curatum opus) in eã inclusum
lignum vivificum salutat plenis
Christianã fiduciã & dulcissimis
verbis, quæ profunda suspiria, &
cum singultibus fluentes per ora la-
crimæ tandem interruperunt. Tum
administrum F. Joannem monet
sibi in aurem morienti insonare :
Dirupisti Domine vincula mea.

36.
Sacro
viatico
munitur.

Inter hæc, discursantibus huc il-
luc Fratribus, dum NICOLAVS sibi
soli fortè relinquitur, audire multi
B 5 festi-

R II
36 C

festivam vocem quasi jubilantis
 Rogatus NICOLAUS causam tam
 inulitati gaudii, ridenti ore, inquit
 Deus Servator meus cum Matre
 Virgine, & Patre Augustino, blan-
 do mihi vultu annuunt, invitanti-
 que his verbis: *Euge serve bone & p-*
delis, intra in gaudium Domini tui. Di-
 xerat: & oculis in Crucifixum refle-
 xis, erectisque manibus in caelum
In manus, ait, tuas, Domine, commen-
do spiritum meum. Statimque aud-
 tum personare caelum cantu Ange-
 lorum, lessum mortuo, aut cert-
 victori paena canentium.

37.
 Ad aeter-
 na gaudia
 à Christo
 invitatur.

S. N.